

PODSUMOWANIE DO PRZYJĘTEGO PRZEZ RADĘ MIEJSKĄ PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY RUCIANE - NIDA NA LATA 2015 – 2032

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 poz. 1235, ze zm.)

1. USTALENIA ZAWARTE W PROGRAMIE I UZASADNIENIU ODSTĄPIENIA OD PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.

Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego związana jest wyłącznie z wdychaniem włókien, które zawieszone są w powietrzu. Dopóki włókna azbestu nie są uwolnione z wyrobu, nie ma zagrożenia dla zdrowia człowieka z tytułu jego użytkowania. Określono, że przewidywany okres przydatności wyrobów azbestowych sięga nawet 30 lat. Jednak oddziaływanie wielu czynników atmosferycznych oraz mechanicznych powoduje, że czas bezpiecznego wykorzystywania wyrobu zawierającego azbest ulega znacznemu skróceniu. Niebezpieczne dla zdrowia stają się wówczas emitowane do atmosfery przez wadliwy środek trwałe włókna azbestowe. Celem przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom opracowany został *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Ruciane – Nida na lata 2015 – 2032*. Zgodnie z jego założeniami z obszaru Miasta i Gminy sukcesywnie będą usuwane wyroby azbestowe i utylizowane odpady zawierające ten niebezpieczny minerał. Przewiduje się, że do końca 2032 roku nastąpi całkowite oczyszczenie terenu jednostki samorządowej z azbestu. Przeprowadzona inwentaryzacja wskazuje, że na terenie Miasta i Gminy azbest występuje wyłącznie w postaci płyt azbestowo – cementowych, stanowiących pokrycia dachowe 287 obiektów budowlanych. W ich strukturze dominują budynki gospodarcze o różnym przeznaczeniu (150 obiektów). 43,55% stanowią budynki mieszkalne. Występują tu trzy budynki mieszkalno – gospodarcze, jeden przemysłowy oraz jeden użyteczności publicznej. 7 obiektów zakwalifikowano do kategorii inne. 100,00% wyrobów to płyty azbestowo – cementowe faliste o łącznej powierzchni 42 134,990 m². Wykorzystując przelicznik, zgodnie z którym 1 m² powierzchni płyty waży 11 kg

oszacowano masę niebezpiecznego wyrobu na terenie Miasta i Gminy – wynosi ona 463,485 Mg. Wszystkie wyroby zakwalifikowane zostały do III stopnia pilności usunięcia. Od ich posiadaczy wymaga się aby kolejna ocena sporządzana była w okresach nie przekraczających 5 lat. Pomimo, że obecnie żaden wyrób nie został zakwalifikowany do bezzwłocznego przeprowadzenia prac demontażowych oraz utylizacji powstałych odpadów, realnie występuje zagrożenie wystąpienia takiej sytuacji już w przeciągu najbliższych lat, co zostanie ujawnione po kolejnej ocenie. Wówczas właściciele obiektów powinni podjąć czynności zmierzające do możliwie szybkiego, zgodnego z prawem pozbycia się niebezpiecznego wyrobu. W przypadku niepodjęcia czynności zmierzających do wymiany pokrycia dachowego właściciele zobowiązani są do jego należytego zabezpieczenia.

Poprzez wykorzystanie pozyskanych środków finansowych, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, możliwe będzie sukcesywne wdrażanie założeń ujętych w *Programie*, tj. demontaż, transport oraz utylizacja odpadów azbestowych, a co za tym idzie oczyszczenie obszaru Miasta i Gminy z niebezpiecznego pokrycia dachowego.

Wdrażanie *Programu* przyniesie jednostce samorządowej korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne. Do najistotniejszych korzyści społecznych należy zaliczyć oczyszczenie terenu ze szkodliwych wyrobów, a tym samym redukcję emisji niebezpiecznych włókien. To w konsekwencji przekłada się na ograniczenie negatywnych skutków emisji (w tym występowania chorób spowodowanych emisją włókien azbestu), wydłużenie okresu użytkowania obiektów budowlanych i poprawę ich wyglądu zewnętrznego. Jako korzyści ekonomiczne wskazuje się przede wszystkim wzrost wartości obiektów budowlanych oraz gruntów, poprawę stanu technicznego obiektów, w obrębie których zinwentaryzowano azbest oraz zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu. Dla środowiska zasadniczą zmianą będzie ograniczenie, a docelowo eliminacja zagrożenia ze strony włókien azbestowych występujących w powietrzu.

Dokonując analizy wpływu realizacji *Programu* na środowisko określono potencjalne rezultaty oddziaływania na środowisko, mogące wystąpić w wyniku wdrażania postanowień. Przedmiotowa realizacja *Programu* będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a szczególnie na zdrowie człowieka. Zdefiniowane negatywne oddziaływania są nieliczne, przy czym istnieje duże prawdopodobieństwo ich wyeliminowania poprzez stosowanie odpowiednich standardów wykonywania prac zarówno w zakresie samego demontażu, transportu i składowania odpadów jak i ochrony potencjalnie występujących na danym obszarze gatunków zwierząt. Realizację *Programu* należy pozytywnie ocenić w kontekście poprawy walorów krajobrazowych jednostki samorządowej. Wymiana pokryć dachowych na

takie, które nie zawierają azbestu przyczyni się do wzrostu wartości modernizowanych budynków, a w wielu przypadkach poprawiony zostanie ich stan techniczny. Potencjalne oddziaływanie na zdrowie osób zajmujących się usuwaniem, transportem i składowaniem azbestu, przy zachowaniu należytej ostrożności prowadzenia tych prac oraz uwzględnieniu faktu, że mogą być one wykonywane tylko przez wyspecjalizowane firmy dysponujące odpowiednim sprzętem, kadrą pracowniczą oraz właściwymi zezwoleniami, będzie bardzo ograniczone. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ustanowione na terenie Miasta i Gminy formy ochrony przyrody oraz występujące zabytki.

Realizacja zadań w zakresie prowadzenia kampanii informacyjno – edukacyjnej skutecznie ograniczy podejmowanie prac remontowych i rozbiórkowych przez osoby do takich prac nieuprawnione i składowanie powstałych odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Dodatkowo podniesiona zostanie świadomość osób korzystających z wyrobów azbestowych na temat zagrożenia jakie niesie ze sobą ich używanie. Szczególna uwaga poświęcona zostanie tematowi związanemu ze składowaniem wyrobów zawierających azbest na prywatnych posesjach. Często przechowywanie płyt azbestowo – cementowych odbywa się w sposób nieodpowiedni, powodując tym samym realne zagrożenie w postaci zwiększonej intensywności emisji włókien azbestu do powietrza.

Z uwagi na to, że jedyną dopuszczalną w Polsce formą unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na specjalnie wydzielonych kwaterach na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne lub na składowiskach odpadów niebezpiecznych w *Programie* przyjęto, że nie występują alternatywne sposoby utylizacji odpadów azbestowych.

Projekt dokumentu jest w pełni zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju, zakładającą jakość życia na poziomie na jaki pozwala obecny rozwój cywilizacji w taki sposób aby nie ograniczać szans rozwoju i funkcjonowania przyszłych pokoleń. Realizacja postanowień *Programu* zapewni bezpieczeństwo ekologiczne oraz minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych związanych z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest raz ich usuwaniem we własnym zakresie, niezgodnie z obowiązującą wykładnią prawa.

Brak realizacji zapisów *Programu* skutkować będzie wystąpieniem negatywnych zjawisk. W przypadku nieobjęcia właścicieli wyrobów azbestowych inwentaryzacją niemożliwa będzie identyfikacja oraz kontrola usuwania azbestu z obszaru Miasta i Gminy. Znaczna część odpadów azbestowych usuwana będzie w sposób nieodpowiedni, bez zachowania szczególnej ostrożności. Powstanie licznych dzikich składowisk odpadów skutkować będzie wzmożoną emisją włókien azbestu do powietrza, a tym samym narażenia ludności na emisję włókien azbestowych wzrośnie. Zagrożenie stanowi także częściowe wykonywanie przyjętych

procedur (np. unieszkodliwianie zgodne z procedurami na składowisku odpadów niebezpiecznych, natomiast demontaż i transport przeprowadzany przez właścicieli nieruchomości zamiast przez przygotowane do takich prac firmy posiadających wymagane pozwolenia) będzie skutkować nadmiernym uwolnieniem włókien azbestowych. Brak realizacji *Programu* spowoduje niewywiązanie się z obowiązku wynikającego z regulacji prawnych oraz doprowadzi do zwiększenia stężenia włókien azbestowych w powietrzu. Z uwagi na to, że na terenie jednostki samorządowej występują głównie azbestowe pokrycia dachowe na obiektach intensywnie użytkowanych, niepodjęcie działań w zakresie poprawy stanu gospodarowania odpadami azbestowymi zwiększy prawdopodobieństwo wystąpienia wśród mieszkańców pochodnych od azbestu chorób.

2. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2013 poz. 1235 ze zm.) Burmistrz Miasta i Gminy 6 sierpnia 2015 roku skierował do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Warmińsko – Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie *Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Ruciane - Nida lata 2015 – 2032* wraz z wnioskiem o zajęcie stanowiska w sprawie odstąpienia od konieczności przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w/w dokumentu.

W odpowiedzi na złożone wnioski o wydanie opinii uzyskano pozytywne decyzje Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (pismo z dnia 11 sierpnia 2015 roku, znak: WOOŚ.410.86.2015.MT) oraz Warmińsko – Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo z dnia 4 września 2015 roku, znak: ZNS.9082.2.74.2015.KM). Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska określiła, że organ opracowujący projekt dokumentu będącego przedmiotem wniosku może odstąpić od przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływań po wcześniejszym uzgodnieniu z organami ochrony środowiska. W swoim stanowisku uwzględniła szczegółową analizę złożonego wniosku, uzasadnienia i dokumentu i uznała za zasadne uzgodnienie odstąpienia strategicznej ooś. Warmińsko – Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny stwierdził brak konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Programu*.

3. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2013 poz. 1235, ze zm.) mieszkańcy Miasta i Gminy otrzymali możliwość zapoznania się z dokumentami w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko *Programu* usuwania azbestu oraz złożenia uwag i wniosków do dokumentu.

Na stronie internetowej jednostki samorządowej pod adresem <http://bip.ruciane-nida.pl/> zostały zamieszczone stosowane informacje dotyczące przebiegu prac nad projektem *Programu*.

W ramach postępowania z udziałem społeczeństwa nie zgłoszono żadnych uwag oraz wniosków.

4. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŚLI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

W rezultacie wdrażania *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Ruciane – Nida na lata 2015 - 2032* oraz realizacji postanowień w nim zawartych stwierdzono, iż nie będą występowały transgraniczne oddziaływania na środowisko. Wobec powyższego nie było konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji ogólnopolskiego *Programu* jest Minister Gospodarki. Powołuje on:

- Głównego Koordynatora - osoba odpowiedzialna za współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących uaktualniania *Programu*;
- Radę Programową - działająca jako organ opiniodawczo - doradczy Ministra Gospodarki, skupia przedstawicieli wszystkich istotnych dla realizacji *Programu* organów, urzędów, instytucji i organizacji.

Za wdrożenie *Programu* na szczeblu jednostki samorządowej odpowiadają jej władze, które zobowiązane są do opracowywania systemu monitoringu. Monitorowanie realizacji *Programu* umożliwi ocenę prawidłowości i efektywności działań. Ponadto przewiduje się elastyczne reagowanie na pojawiające się zmiany. System monitoringu obejmujący działania w zakresie nadzoru i kontroli stanie się źródłem dodatkowych informacji o stanie gospodarki odpadami zawierającymi azbest.

Program usuwania azbestu stanowi dokument podlegający aktualizacji. Konieczność uaktualnienia danych wynika z obowiązków właścicieli, zarządców i użytkowników w zakresie corocznego przedkładania informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania właściwym władzom jednostek samorządów terytorialnych. Ponadto użytkownicy wyrobów azbestowych zobowiązani są do sporządzania oceny stanu technicznego wyrobów – co roku bądź w odstępach pięcioletnich (w zależności od stopnia zagrożenia wynikającego z użytkowania środka trwałego).

Narzędziem wykorzystywanym podczas oceny efektywności i stopnia zaangażowania w realizację *Programu* jest sporządzany corocznie *Raport z realizacji Programu* uwzględniający wskaźniki monitorowania. W oparciu o ich analizę nastąpi ocena efektywności realizacji *Programu*. Poniższa lista wskaźników nie jest ostateczna, co oznacza, że może ulegać modyfikacjom w trakcie wdrażania działań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy.

LP.	WSKAŹNIK	JEDNOSTKA
A.	Wskaźniki efektywności realizacji <i>Programu</i> i zmiany presji na środowisko	
1.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji z wyrobami zawierającymi azbest	Mg
2.	Ilość usuniętych płyt azbestowo – cementowych	Mg/rok
3.	Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg/rok
4.	Stopień usunięcia wyrobów jako stosunek ilości usuniętych wyrobów do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją <i>Programu</i>	%
5.	Stopień pilności w użytkowaniu wyrobów zawierających azbest: I, II, III	%
6.	Nakłady poniesione na usunięcie wyrobów zawierających azbest	zł/rok
B.	Wskaźniki świadomości społecznej	
1.	Ilość wniosków zgłoszonych przez właścicieli chcących usunąć posiadane wyroby azbestowe	szt.
2.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz realizacji <i>Programu</i>	%
3.	Skuteczność kampanii edukacyjno - informacyjnych	opis

Dodatkowe narzędzie monitoringu stanowią dokumenty związane ściśle z gospodarką odpadami niebezpiecznymi. Do dokumentów tych zalicza się kartę przekazania odpadu oraz kartę odbioru odpadu, na których podstawie sporządza się zbiorcze zestawienie ilości odpadów. Są to dokumenty umożliwiające koordynację procesu usuwania odpadów na szczeblu lokalnym, wojewódzkim oraz centralnym.